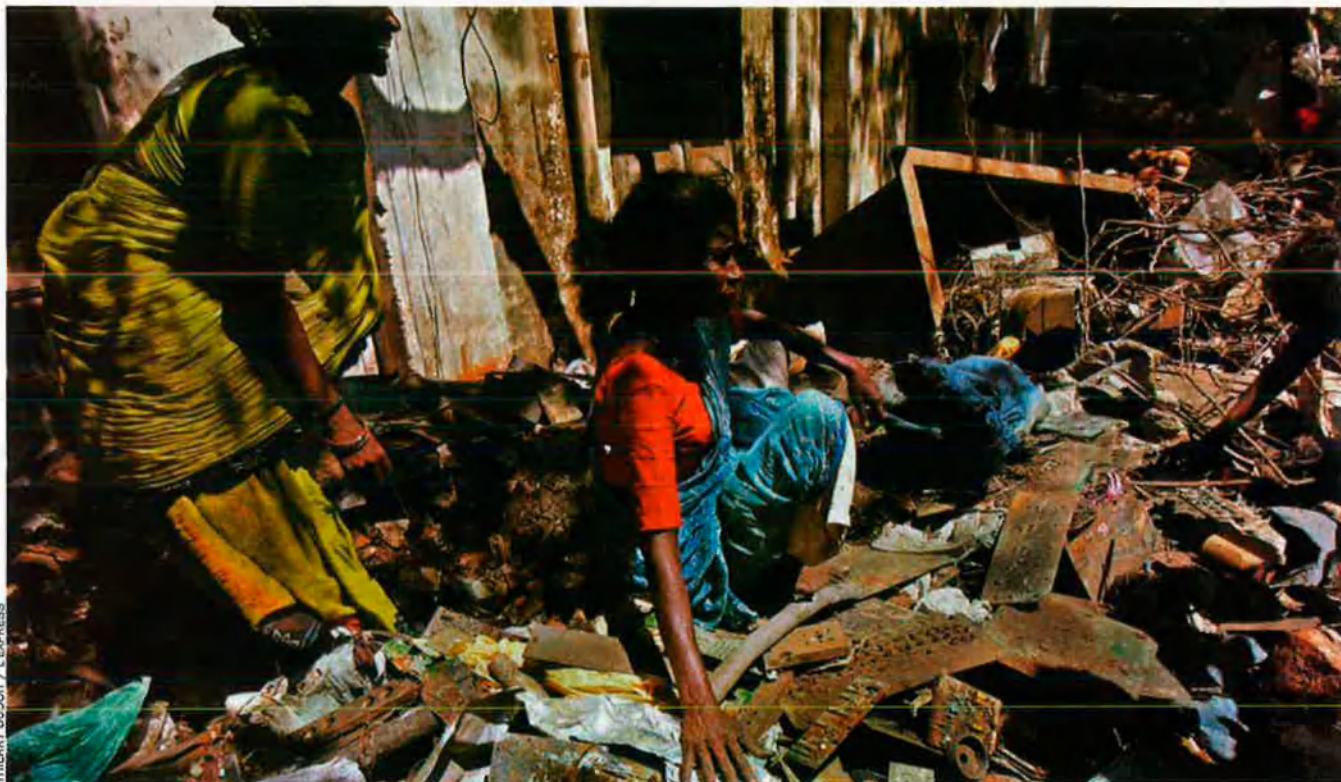

Una jornada laboral que supera les dotze hores per 1 euro el dia, i uns elevats riscos per a la salut. El reciclatge de components informàtics és, per a la majoria dels habitants de Chennai (al sud-est de l'Índia) una oportunitat per intentar sobreviure a la fam, per a altres és un negoci molt lucratiu. Però il·legal, perquè la Convenció de Bale prohibeix les exportacions de residus informàtics als països que no disposen de mitjans tècnics.

THIERRY DUDOT / L'EXPRESS

Ferrallers de la tecnologia

Cada any, un ciutadà europeu genera 16 quilos de deixalles informàtiques i electròniques, una quantitat que el 2010 s'haurà doblat. Els països occidentals no saben què fer-ne, d'aquesta ferralla de tecnologia, perquè els costos econòmics de reciclar-la i eliminar-la són elevats. Però l'enviament de la deixalla a països com el Pakistan, Bangla Desh, Sud-àfrica i l'Índia ha permès als rics desviar les càrregues econòmiques i ambientals. En aquests països, el reciclatge de components s'ha convertit en una veritable indústria, que explota la mà d'obra barata d'infants, adults i gent gran.

L'explotació de la salut. Però, més enllà de l'explotació laboral—els ferrallers treballen més de dotze hores diàries per 1 euro—, els treballadors també es veuen obligats a vendre la seva salut. A la població Chennai, al sud-est de l'Índia, desenes de persones seuen a terra en tallers clandestins o al mateix carrer, envoltats d'esquelets d'ordinadors, cartutxos de tinta, piles alcalines, pantalles, telèfons mòbils i cables. La seva tasca consisteix a recuperar dins de tot el munt de residus inservibles per a la informàtica components que després es puguin revendre per pes. Cada màquina, que arriba de tot el món, conté coure, acer, llautó i

plom, però també alguns elements de valor, que després cotitzaran en la revenda: plata i una petitíssima proporció d'or.

Però els elements tòxics que contenen els aparells electrònics—el mercuri, el plom contingut en els tubs catòdics, l'òxid de plom o el cadmi—posen en perill la salut dels obrers. A més, la crema de deixalles a l'aire lliure allibera fums molt tòxics que són inhalats per la població. Malgrat els alts riscos, els treballadors no poden aplicar les precaucions sanitàries que es requereixen per al tractament i l'eliminació d'aquests residus. "Aquesta activitat és altament cancerígena. I el pitjor de tot és que els treballadors no poden venir a l'hospital per fer revisions, perquè, si no treballen, no mengen", assegura un metge de l'hospital públic més important de Chennai.

La revenda. Però l'alarma sanitària, que també ha arribat d'organitzacions internacionals, no sembla interessar al reduït nombre de magnats que controlen aquest negoci lucratiu en què s'ha convertit el reciclatge de components electrònics. La tria de residus feta pels ferrallers és posteriorment venuda a pes, o bé per peces que poden ser recuperables en mercats al carrer, en els quals es poden trobar teclats d'ordinadors per 2 euros. Per tota la feina d'un ferraller en 12 hores sota una calor sufocant, rebrà 1 euro, mentre que qui controla en negoci, en traurà 175 de la seva venda, i els diners cobrats per la importació de la deixalla provinent dels països occidentals.

Sense empara legal. Aquesta pràctica, però, és il·legal a l'Índia, ja que es troba entre els països no autoritzats per la Convenció de Bale per a la importació i exportació de residus informàtics, que prohibeix aquest reciclatge en territoris que no disposen de la capacitat tècnica ni de les instal·lacions necessàries a fi d'evitar posar en perill la seguretat de les persones i del medi ambient.

Sigui com sigui, les xifres indiquen que el reciclatge de components informàtics ja és un problema d'abast mundial, i de moment, no hi ha mecanismes per donar-hi una resposta. D'aquí a cinc anys, els Estats Units llençaran 250 milions d'ordinadors i 400 milions de telèfons mòbils. El destí d'aquesta deixalla seran països com l'Índia o el sud de l'Àfrica, si en aquests anys no s'arriba a un consens de regulació mundial.

Europa ja ha fet un pas en aquest sentit. A partir de l'agost del 2005, una directiva de Brussel·les obligarà els fabricants i els distribuïdors de productes informàtics i electrònics a tenir en compte els costos del reciclatge de les deixalles generades. El consumidor també hi haurà de participar, i pagarà uns 10 euros més per un ordinador en concepte de despesa de reciclatge o eliminació. El problema, però, és que aquesta directiva és d'àmbit europeu, i es tem que els països implicats accelerin les seves exportacions de deixalles a països pobres.

Gemma Aguilera

Torre de guaita

Ramon Tremosa

Saragossa, capital ferroviària

A la primavera del 2003 vaig assistir a la presentació del pla d'infraestructures que va fer el ministre de Foment d'aquell moment, Francisco Álvarez-Cascos, a la sala d'actes de Foment del Treball Nacional de Barcelona. El llavors ministre va dir que en el període 2005-2010 el gran beneficiari de les infraestructures de transport no seria ni Madrid ni Catalunya: era el moment d'invertir en els territoris intermedis, principals "perjudicats" a l'hora de suportar els fluxos de transport que anaven i venien del centre a la perifèria i a l'inrevés: d'acord amb aquest principi, Castella i Lleó seria la primera receptora de fons. Per tal de justificar aquesta decisió, el ministre va presentar als assistents una mapa d'Espanya en un fons blanc, que va estar projectat durant tota l'exposició. Després d'estar mirant aquell mapa una bona estona semblava com si Espanya fos una illa; un mapa físic d'Europa, per exemple, en el qual fossin destacades les fronteres de l'estat espanyol, hauria fet més evident el recordatori que per les duanes de Catalunya surten més del 50% de les exportacions espanyoles, alhora que també entren el principal nombre de turistes estrangers que visiten l'estat o dels magribins europeus que van de vacances a l'estiu al nord d'Àfrica. L'arc mediterrani és, amb gran diferència, el territori que suporta més trànsit de mercaderies i persones, però aquest fet va ser camuflat molt hàbilment.

Pel que fa als trens d'alta velocitat, el mapa presentava una línia que, procedent de Madrid, enllaçava València amb Castelló, amb punt i final en aquesta ciutat. I procedent també de Madrid, Lleida i Tarragona quedaven connectades amb Barcelona i la frontera francesa, sense que hi hagués prevista, però, la connexió cap al sud de Tarragona amb Castelló. Tot un ministre va presentar un disbarat com aquest, un mapa d'alta velocitat que margina el principal eix de comerç interior i exportador de l'estat. Aquell dia, però, cap dels assistents va formular cap pregunta sobre aquest tema al senyor ministre en el torn de precs i preguntes. Ja ho va escriure Josep Pla: "Els catalans tenen massa sentit de ridícul i els castellans, massa poc." I així ens va.

"Amb el nou Govern socialista a Madrid no està pas garantida la connexió ferroviària de l'arc mediterrani"

Amb el nou govern socialista a Madrid no està pas garantida la connexió ferroviària de l'arc mediterrani. Les meves sospites es fonamenten en el que vaig sentir a la Pedrera el passat 17 de desembre, en el decurs de la jornada organitzada per l'Institut Ignasi Vilallonga d'Economia i Empresa. En la sessió d'infraestructures el senyor Manel Nadal va insistir a destacar la importància per a l'euroregió que ells proposen (que inclou també l'Aragó) de la línia València-Saragossa-Somport: al tercer cop que va repetir aquesta idea vaig pensar que des de Madrid, ara potser amb la complicitat del PSC, ens tornaven a despistar. Saragossa passarà a ser la capital ferroviària espanyola si es construeix primer aquest darrer enllaç esmentat, en detriment del València-Barcelona, i si al mateix temps es potencia l'eix Algesires-Madrid-Saragossa-Somport.

Els avantatges d'aquest model neoradial amb capital *manya* són diversos, des d'una òptica jacobina poc còmplice i sensible amb el fet català, i més encara si aquest es perllonga més avall del riu Sènia. Amb aquest disseny el Govern de Zapatero mata dos pardals d'un sol tret, perquè també deixa desatesa la petició basca d'un eix ferroviari atlàntic que els enllaci amb Bordeus. Ja cal que ens espavilem.

rtremosa@ub.edu